

נר לשולחן שבת

פרשת פינחס

גליון 373

לע"ג הילד שמואל ז"ל
בן שרה שתהיה
נדבת בן דודו
יזכה לכל מילי דמיטב

הגה"צ רבי אברהם יעקב פרידמן מסדיגורא היה מתנהג כמסורת בית רוז'ין. היו קנאים שהתנהגותו לא מצאה חן בעיניהם ולכן שלחו לו מכתב מלא השמצות וגידופים.

כששמע ה"בית ישראל" את שעשו, חשש מפני קפיידא. שלח אליו שני שליחים שידברו עמו, או שיטלו את המכתב לפני שיקרא בו.

כשהגיעו אליו השליחים שאלוהו האם קיבל מכתב מירושלים. נזכר שקיבל, אולם אמר להם שזרקו לאשפה...

לשאלתם, אמר שעשה זאת מפני שראה שהבול על המכתב היה מונח הפוך, מכך הבין שהמכתב נשלח על ידי אנשים מבולבלים ואין לו ענין עם אנשים מבולבלים.

חזרו אותם שליחים אל ה"בית ישראל". באותה עת שהה בחיפה בביקור אצל האדמו"ר ה"מקור ברוך" מסרט ויז'ניץ.

כששמע זאת אמר ה"מקור ברוך": בתורה נכתב המעשה עם פנחס בפרשת בלק ואילו השכר לא נכתב מיד בפרשה זו אלא רק בפרשה לאחר מכן, מדוע המתנינו שבוע שלם עד שנתנו לו שכרו? אלא בקנאים, אפילו כמו פנחס צריך להמתין שבוע שלם כדי לדון אם צדקו בקנאותם או לא.

(נר יהושע)

השבת, מנהג חסידים להוסיף "בשמחה" ב"בואי שלום", כי בפרשת השבוע כלולים כל החגים.

אם דילג פסוק בקריאת התורה בשבת צריך לחזור ולקרוא. ואם דילג בשני וחמישי, או במנחה של שבת, או בימים טובים, אם קראו עשרה פסוקים אינו חוזר וקורא.

נסתפק הפמ"ג אם דילג בשבת פסוק בפרשה אותה קוראים בחגים אם צריך לחזור, או שאין צריך ויסמוך על זה שיקראו פסוק זה במועדים קודם השלמת התורה. **ונשאר בצ"ע**.

כתב החיד"א: לפי קוצר דעתי צריך לחזור, דקריאת שבת היא עיקר, ומה גם שלפי דברי הזוהר שעל כל פרשה יש "ממנא", צריך שהפרשה תהיה שלימה כמשפטה.

(יוסף אומן"י י"ב ו')

הובאו בוזהר דברים מופלאים אשר מחייבים אותנו!

האדם חוצב להבות אש בפיו!

כל פרשה כאשר מסיימים לקרוא אותה בציבור, עולים דיבוריה לשמים, ומקבלת אותם המרכבה הממונה על הפרשה הזו, ומעלה אותם לפני הקב"ה ואומרים 'אנו פרשה פלונית שהשלימו אותי ציבור פלוני כך וכך באופן ובכוונה כזו'.

"הנני נותן לו את בריתי שלום"

מתוך מכתבו של הגה"צ רבי אהרן ראטה לתלמידיו - חסידיו:

והעיקר שתהיה לכם אחדות אמיתית, וטוב פת חרבה ושלווה בה, ואוי לו למי שגורם פירוד בין בני ישראל הקדושים ובפרט בין חברים, כי ה' רצונו וחפצו העיקר רק שלום, אהבה ורעות.

כמו שמובא בשם רבי פנחס מקוריץ שכדאי להניח הרבה מצוות שלא להיות בפירוד עם יהודי! כמובן שהכוונה עם יראי ה' ושומרי מצוותיו, ולא עם אלו שפרקו עול תורה ומצוות.

מתפלל אני תמיד להקב"ה שהס"מ לא יעשה מחלוקת בין תלמידי, וכל התנהגותכם תהיה בדעת והצנע לכת, כי מחלוקת אחת דוחה מאה פרנסות הנפש והגוף!

(שיומר אמונים)

"בקנאו את קנאתי". (כ"ה י"א)

כתב הגאון מקוטנא: קנאתו של פנחס היתה קנאה אלוקית בלי שום תערובת נקמה ושנאה חלילה, רק למען כבוד ה'. כמו קנאתו של ה', שרחמיו על כל מעשיו ואת אשר יאהב יוכיח. וזו כוונת הפסוק, שקנאתו דומה לקנאתי.

(ליקוטי תורה)

ואם נשלמה הפרשה כראוי לה, עולים הדברים ומתעטרת הפרשה על כסא כבודו, לכן אשרי מי שהשלים הפרשה כראוי!

(פר' ויקהל עפ"י "מתוק מדבש" ועיי"ש אודות תג שמחת תורה בו הושלמו קריאת כל פרשיות התורה)

להשלמת הענין נביא את מחלוקת האחרונים, מה הדין אם דילג בשבת פסוק אחד מאותם הפסוקים שקראו במנחה בשבת שעברה ושני וחמישי.

"מאמר מרדכי" כתב שאין לחזור, כיון שכבר קראום. (קל"ז ב') ויש כתבו שיחזור, שמא ארע שדילג אז את אותו הפסוק, או שהקריאה בשבת בשחורית היא עיקר.

(דע"ת שם, זכור לאברהם א"ח ג' ס' פ"ח)

השבוע יחול יום הזכרון לגאון האדיר רבי ישראל יהושע טרונק, הגאון מקוטנא, בעל "ישועות מלכו", כ"ה תמוז תרנ"ג

לגאון מקוטנא נוסף על כשרונותיו העצומים היתה התמדתו מיוחדת, פעם סיפר שבילדותו, כשאמו לא הספיקה למרוח לו את הלחם, לא היה מורח אותו, כי חס על זמנו. (הקדמה לייבין דעת)

מעניא דיומא

דבר השידוכין, שלאחר התנאים נתקלקל לחתן הזכות שפוטרת אותו מעבודת הצבא. צד הכלה רוצים בשל כך לנתק את השידוך. וצד החתן טוענים שלא נזכר בתנאים שיהיה החתן חופשי מעבודת הצבא.

לדעתי אין לכפות את הכלה שתנשא לאיש אשר בתוך י"ב חודש לנישואין קרוב לוודאי שיצטרך ללכת לצבא, וחלילה להכריחה אותה להנשא. לכן אין לחייבם חצי נדן קנס, ובדבר הוצאות, יקוב הדין ביניהם.

(ישועות מלכו" אהע"ז מ"א)

"איש על העדה". (כ"ז ט"ו) **נשאל הגאון מקוטנא** האם יש כח בידי הקהל לתקן שמכירת השמרים בעירם תהיה הכנסת הרב שלהם, ועד כה היו מתפנסים מזה כמה אנשים.

רואה אני את דבריו נכוחים שאפשר לעשות כן, ובפרט שכך נוהגים בקהילות רבות ובפרט במדינת פולין קטן.

(שם חו"מ א')

"ושם בת אשר שר". (כ"ו מ"ו ועיין רמב"ן וה"עמק דבר" מי זו שרף ולמה?)

בחתונת נכדתו כתב בהזמנה "נכד הרב מקוטנא"... הצדיק רבי זאב וולף מסטריקוב שהיה חכם הלשון והצטיין כמדקדק, כשבא לחתונה שאל את הגאון מדוע כתב על הכלה נכד?

השיבו הגאון מקוטנא: הגמרא (מגילה י) על הפסוק "הכרתי לבבל שם ושאר, נין ונכד" אומרת 'נין זה מלכות ושאר זו ושתי' אם ושתי היא נכד, גם הכלה יכולה להיות נכד...

(גדולי התורה וההסידות" סך כ"א)

"וצלפחד ... לא היו לו בנים כי אם בנות – והעברת את נחלת אביהן להן"

משפחה נכבדה היתה בירושלים ושמה אזולאי, מצאצאי הרב החיד"א, לבני המשפחה היתה נתינות בריטית. מה לאזולאי ולפספורט אנגלי?! וזה הסיפור אותו מספרים בני המשפחה:

בשנת תרכ"ב 1862 באו לביקור בארץ הנסיך מוויילס, מי שהוכתר לימים כמלך בריטניה אדוארד השביעי ואחיו, קבלת הפנים היתה בסמוך לכותל המערבי, כל רבני ויהודי העיר יצאו לכבודם.

הנסיך שוחח עם ה"ראשון לציון", רבי חיים דוד חזן באיטלקית ושאלו אם הוא מאמין שהכותל שעל ידו הם עומדים הוא חלק ממפעליו של שלמה המלך. הרב השיבו בחיוב והאריך בתשובתו.

דבריו עשו רושם גדול על הנסיך מוויילס, הוא הסיר את כובעו וביקש שהרב יתפלל בעד אמו, המלכה ויקטוריה.

הנסיך שהתרשם מקבלת הפנים החליט להעניק לכל המשתתפים מתנה אישית בשם אמו המלכה. היות והעוני היה רב, לכן בצניעות ביקשו דברים שימושיים כגון מיטה, שולחן.

כאשר הגיע אל אבי משפחת אזולאי לא ביקש הלה דבר, אלא אמר לכבוד יהיה לי אם תעניקו לי ולצאצאי את הכבוד לקבל אזרחות בריטית. הנסיך שנדהם למשמע הבקשה הורה למזכיר לרשום את הבקשה ופרטיה. כעבור זמן הגיעה האזרחות.

כך במשך דורות עברה האזרחות הבריטית מאב לבן עד לרבי בכור אזולאי, בן הגה"צ רבי יהודה זרחיה אזולאי, לרבי בכור לא נולדו בנים... נולדו לו ארבע בנות, לאה, שנישאה לרבי ישראל שמעון שייך, פיגל, שנישאה לרבי יעקב מנדלבוים, גינשה, שנישאה לרבי מאיר שפירא ורייזל שנישאה לרבי יהושע וינגרטן.

לאחר שנולדו הנכדים היתה לרבי בכור אזולאי בעיה: מה יעשה כדי שהנכדים לא יפסידו את הנתינות הבריטית? הרי הנכדים כבר לא ישאו את שם משפחת אזולאי, אלא יקראו בשם משפחת אביהם. נתינות זו היתה בעלת חשיבות רבה, שכן בתהפוכות השלטון העותומני נתינות זרה היתה נותנת חסות לנושאי ומגינה מפני רשעותם של פקידים וקציני הממשל.

באותה שבת קראו בתורה בפרשת פנחס "ותקרבה בנות צלפחד" והנה אורו עיניו של רבי בכור. בנות צלפחד עלולות היו להפסיד את נחלתן לאחר שתנשאנה ובאו בטענה למשה... חשב רבי בכור מדוע אין מקרה בנותי מקביל לבנות צלפחד?

אמר לעצמו עלי לדאוג שילדי בנותי יקראו אזולאי ולא שייך או מנדלבוים... מה עשה? משנולד לו נכד הלך אל משרד הפנים התורכי והודיע שנולד לו בן, וכך נקראו נכדיו, בנים ובנות כשמו...

(ע"פ "מאה שערים שלי" קורות משפחת שלום ומלכה אזולאי מהבית יהודית טופרובסקי, ר'תוכני המתל המערבי" סוף תר"ץ)

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" יחסו אחר אהרן - עתה הוא בן אהרן! מדוע? איך?

באותה שעה עמדו עליו בני שבט שמעון להורגו, פרחו נשמתו של פנחס הכהן בו הקב"ה נשמות נדב ואביהוא. (זוהר, צדור המור, ש"ף) **אם פנחס היה מקבל את הכהונה מדין עצמו** הוא לא היה יכול לראות נגעים, כי יש דין מיוחד שצריך להיות בן אהרן כדי לראות נגע. כפי שמושה רבינו אף שהיה כהן גדול לא יכל לראות נגעים (זבחים קא: ועוד), לכן הכתוב יחסו אחר אהרן.

(הגאון רבי אביגדור נבנצל)

בוזר פרשת פנחס נכתב "דכנפי מצוה בציציות מזהבות". (עמ"ר ל:)

וצריך עיון... הגר"א הגיה ובמקום בציציות גרס 'בטליות'. ("היל אור") **"יש אומרים שצריך לעשות הציצית מצבע הטלית**, והמדקדקים נוהגים כן. הגה: והאשכנזים אין נוהגין לעשות הציצית רק לבנים, אף בבגדים צבועים, ואין לשנות".

(או"ח ט"ה)

רבה של פראג, הגאון רבי יו"ט ליפמן הלר כתב אודות תפירת מכפלת הטלית בחוטי משי או סביב הנקב שלא יתרחב. אולי יש לחוש לדברי הרמ"א שמא יקח אותו חוט לחוטי הציצית?

והעיר: ולא ראיתי מימי ציציות בצבע, אלא רק לבנות, ואפילו שאין קפידא שיהיו בצבע, בכל זאת נהגו שהציציות יהיו לבנות, והואיל ולא נהגו כן, אין לגזור שמא יצרפנו.

ומכל מקום בקהילת קודש פראג, בבית הכנסת "פנחס שול" שהיית מתפלל שם קודם שהתמנת לאב"ד יש ארבע כנפות ממשי בצבע חלמון ביצה, וכן הציציות שלו ממשי בצבע חלמון, והובא מרגשבורג, והוא של הקדוש רבי שלמה מולכו הי"ד, והיו שם גם שני דגלים שלו וגם מעיל.

(הל' ציצית - "דברי חמודות" כ"ה)

מאות שנים שימשו בגדי רבי שלמה מולכו נושא לסיפורי נפלאות

במשך דורות רבים נשמרו חלק ממלבושיו של רבי שלמה מולכו בבית הכנסת "פנחס שול" שבעיר פראג.

בכל שנה בשמחת תורה, היו מניחים את בגדיו בבית הכנסת "פנחס שול" על השולחן. והיו הולכים טף ונשים לראותם. רק את הטלית כיסו, כי היו שמות קודש רקומים עליה. ופעם אחת רצה השמש להעתיק את שמות הקודש והתעורר...

גם ה"תוספות יום טוב" העתיק את השמות וסמך על חסידותו שלא ינזק, ואכן לו עצמו לא קרה דבר. אבל הנייר וקסת הדיו שבהם השתמש, נעלמו לו באופן מסתורי... לכן גזר בגזירת נח"ש שלא יעתיקו את השמות, ולא יגשו לראותם!

(ס"ה)

הגה"ח רבי הלל מעשל גלבשטיין, אשר יסד את המנין לתפילה בכותל המערבי, היה מתנגד חריף לתכלת בציצית שהנהיג האדמו"ר מרדזין. פעם אחת ראה חסיד רדזין מתעטף בטלית שהיה בה תכלת, בערה בו חמתו, חטף את הטלית ושרף אותה... **כשהגיעו הדברים אל הגאון רבי שמואל סלנט**, שלח אל רבי מעשל: אמנם קנאת ה' צבאות לפי דעתך, אבל בכל זאת עליך לשלם את דמי הטלית!

(יתורת רבינו שמואל סלנט" ח"א מפי הגאון רבי יצחק אריאל)

"ונאספת אל עמך גם אתה". (כ"ז ט"ו)

לפני מותו ציוה הגאון מקוטנא כי להוצאות קבורתו יקחו את המעות שחסך מיום שמלאו לו שבעים, וציוה לקנות לו טלית חדשה, אבל גרועה שלא תעלה הרבה, כי בטליתו בה התפלל לא רצה להקבר, כי קיבלה מתנה בארץ ישראל בביקורו. ("גנוי אבות")

"דתן ואבירים קרואי העדה אשר הצו על משה ועל אהרן בעדת קרח". (כ"ז ט)

פעם פרצה מחלוקת בקוטנא סביב מינויו של חזן. כרגיל במחלוקת כזו עמדו בראשה הדיוטות, סנדלרים, חייטים וכדומה.

העיר הגאון מקוטנא: מעניין, אנו מוצאים שבמדבר היו כל מיני מחלוקות – על בשר, מי מריבה, הנהגת עם ישראל, כהונה... אולם איננו מוצאים מחלוקת על חזן, מדוע לא?! אלא המשיך הגאון מקוטנא כשחיוך על פניו ואמר: הלא על ארבעים השנה שהיו במדבר מובא 'שמלתך לא בלתה ורגלך לא בצקה' לא היה צורך שם לא בחייטים ולא בסנדלרים, אם אלו אינם, אין מי שיריב על עסקי חזנות...

(ויקהל משה" שופטים)